

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

L'1 de novembre de 1950, el Papa Pius XII va proclamar com a dogma de fe de l'Església catòlica l'Assumpció de Santa Maria als cels en cos i ànima, un misteri de devoció i esperança per a milions de creients. No obstant això, a Elx, l'Assumpció de Maria ja era celebrada amb fervor des de feia més de 500 anys a través del Misteri d'Elx, una joia única del patrimoni espiritual i cultural de la humanitat.

Amb motiu del 75é aniversari d'esta proclamació, la Santa Seu ha concedit a la ciutat d'Elx un Any Jubilar, que s'estén des de l'1 de novembre de 2024 fins a l'1 de novembre de 2025. A més, l'Ajuntament d'Elx ha declarat l'any 2025 com a Any Temàtic de l'Assumpció de Maria, que reafirma el profund vincle entre esta terra i la seua excelsa patrona.

Esta exposició és un viatge breu, però intens per ELX i per tot allò que la convertix, veritablement, en EL CEL A LA TERRA: la seua història, la seua fe, les seues tradicions i l'amor de la seua gent per la Verge de l'Assumpció.

ORGANITZA: Ajuntament d'Elx
ALCALDE: Pablo Ruz Villanueva
CONCEJALA DE CULTURA I TURISME: Irene Ruíz Nortes
COMISARIO: Índigo Rodhes
COORDINACIÓ TÈCNICA: Maribel Álvarez Abad, Manuel Muñoz Ballester,
Amparo Martínez Nistal, Josan Morillas Esteve
ASESORAMIENTO LINGÜÍSTIC: Júlia Gallego i Pérez
AGRADECIMIENTOS: Fuensanta Blanca López, Luis Maestre Moreno,
Carmina Verdú Cano, Joan Castaño García

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

Una ciutat de llum

En el Llevant espanyol, enmig d'una mar de palmeres pròxima al Mediterrani, es troba el lloc dels 300 dies de sol a l'any i els 22 graus al novembre. Una terra que, des de fa mil·lennis, ha sigut encreuament de civilitzacions i punt de trobada de pobles. És Elx, la Ilici Augusta d'ibers i romans, una de les ciutats més antigues d'Espanya.

Travessada per les escasses aigües del riu Vinalopó, són tres Patrimonis de la Humanitat els que avalen esta bimil·lenària ciutat: el Palmerar d'Elx, el Misteri d'Elx i el projecte pedagògic del Museu Escolar de Puçol.

Més de 240.000 habitants fan cada dia d'este racó del món un lloc únic, una ciutat moderna i orgullosa de les seues tradicions, que mira al futur sense oblidar els fonaments del seu gloriós passat.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

Terra d'emprenedors

En els seus tallers de fa dos mil cinc-cents anys va nàixer una dama universal i una florent indústria de gots ibers famosos en tota Hispània.

Des de fa quasi dos-cents anys, és un referent internacional del calçat, motor del seu enorme creixement industrial, demogràfic i socioeconòmic. Perquè Elx sempre ha sigut terra d'emprenedors, creatius i visionaris.

Hui, Elx és una de les ciutats industrials més importants d'Espanya, amb una estructura econòmica altament diversificada en tots els sectors: indústria, agricultura, comerç, serveis, turisme, hostaleria i el sector aeroespacial.

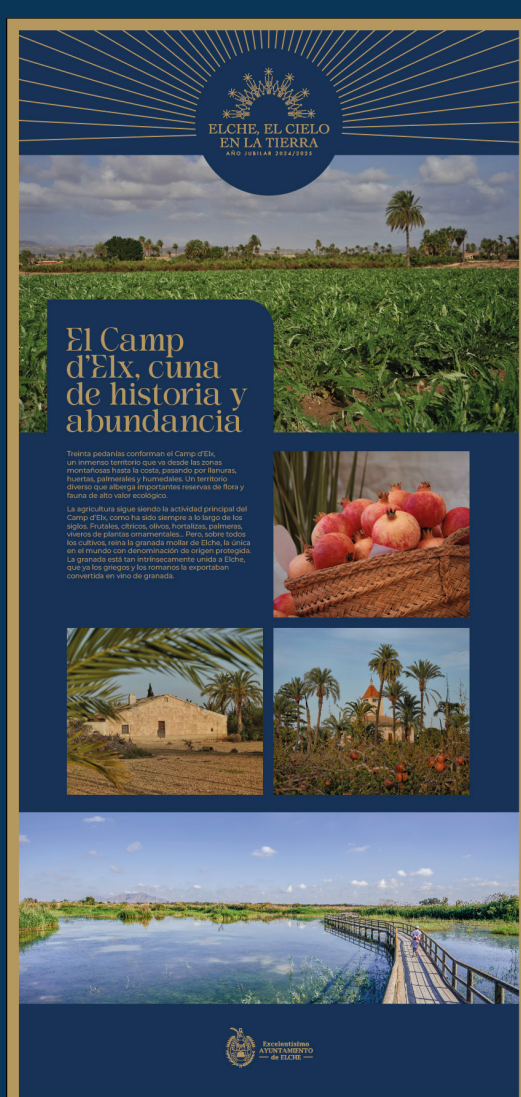
Les seues tres universitats són centres de talent, investigació i innovació i actuen com un potent viver de joves altament qualificats. Tot això, sumat a la seua estratègica situació a l'Arc Mediterrani, han convertit Elx en un lloc molt atractiu per a les empreses.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

El Camp d'Elx, bressol d'història i abundància

Trenta pedanies conformen el Camp d'Elx, un immens territori que va des de les zones muntanyenques fins a la costa, passant per planes, hortes, palmerars i aiguamolls. Un territori divers que alberga importants reserves de flora i fauna d'alt valor ecològic.

L'agricultura continua sent l'activitat principal del Camp d'Elx, com ha sigut sempre al llarg dels segles. Fruïters, cítrics, oliveres, hortalisses, palmeres, viviers de plantes ornamentals... Però, sobre tots els cultius, regna la magrana mollar d'Elx, l'única en el món amb denominació d'origen protegida. La magrana està tan intrínsecament unida a Elx, perquè ja els grecs i els romans l'exportaven convertida en vi de magrana.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA
AÑO JUBILAR 2024/2025

L'etern Mediterrani

Pel Mediterrani van arribar fins a les costes d'Elx els pobles de més enllà de la mar, seguint el mateix camí que traça el sol, des del seu naixement a l'orient fins al seu ocàs a l'occident. En el passat van vindre a la recerca de comerç i conquesta; hui continuen arribant per a gaudir del seu sol i el seu clima, les seues festes i tradicions, la seua història i la seua cultura, la seua alegria i la seua vida.

Les sis platges de la costa il·licitana es troben entre les més belles d'Espanya. Nou quilòmetres de litoral verge, on s'estenen vastes catifes d'arena daurada, dunes modelades pel vent i extenses pinedes.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
de ELCHE

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA
AÑO JUBILAR 2024/2025

El mil·lenari Palmerar

Nos acercábamos a Elche, ya se distinguía su valle rebosante de frutos y su inmenso palmeral, el mayor y más hermoso de Europa, el más paradisíaco de toda España.

Viaje por España,
Hans Christian Andersen (1862)

Declarat Patrimoni de la Humanitat al novembre de l'any 2000, el Palmerar d'Elx compta amb més de 200.000 bells exemplars de *Phoenix dactylifera*, sense els quals no s'entendria la ciutat d'Elx ni la seua evolució.

La morfologia del Palmerar no és fruit de l'atzar, sinó que es tracta d'una plantació d'origen agrícola, en la qual les palmeres van ser distribuïdes en forma de quadrícules.

Estos horts i el seu sistema de reg, les arrels del qual es remunta a l'època andalusina, acollien als cultius i afavorien el desenvolupament d'una agricultura de regadiu en un paisatge típic d'aquells pobles del desert on l'aigua era més preuada que l'or.

Hui, el palmerar continua bevent de la xarxa de reg de la Séquia Major, un sistema de gran riquesa patrimonial que travessa la ciutat i es ramifica per a poder proveir diferents zones.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

La Basílica de Santa María, on cel i terra s'ajunten

La Basílica de Santa Maria és el lloc on cada mes d'agost la tristesa més profunda s'entrellaça amb l'alegria desbordant, on la mort dona pas a la vida en un tancar i obrir d'ulls. És on es despleguen el misteri i la devoció, fusionant-se amb l'art barroc que només el Llevant va saber atorgar-li.

Entre 1672 i 1784 va ser construït l'actual temple, que alberga cada any les representacions del Misteri d'Elx. La seua cúpula blava cobalt i la seua torre campanar de més de 40 metres d'altura destaquen de manera imponent malgrat que les edificacions modernes i es convertixen en les protagonistes indiscutibles del *skyline* de la ciutat.

Sota la cúpula, coronada pel monograma de la Mare de Déu, s'instal·la la tramoia alta, que fa possible part de la màgia del Misteri d'Elx.

Ja al sòl, al creuer, s'alça el cadafal, lloc on es representa la part terrenal del drama i sota el qual s'amaga la tramoia baixa, que possibilita escenes tan significatives com la mort de la Verge.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

Sóc per a Elig

En la freda matinada del 29 de desembre de 1370, Francesc Cantó, des d'un lloc conegut com les Asutzenes, vigilava la platja del Tamarit per a previndre la ciutat en cas de desembarcament de pirates barbarescos. No obstant això, en aquella matinada no va veure pirates.

Bressolada per les ones, va arribar una arca en la qual estava escrit: “Sóc per a Elig” (Soc per a Elx). En obrir-la, va ser com si un sol d'agost irrompera, trencant la nit hivernal. Al seu interior es trobava la imatge de Santa Maria de l'Assumpció i, als seus peus, el consueu, en el qual s'explicava com representar la seua *Festa*.

La Verge de l'Assumpció es va convertir en la patrona del poble d'Elx i el Misteri d'Elx en la seua festa gran, la major obra col·lectiva de la seua gent.

Esta és la tradició popular de la Vinguda de la Mare de Déu.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

El Misteri d'Elx, una celebració única al món

La Festa o Misteri d'Elx és un drama religiós tardomedieval que celebra l'assumpció i coronació de la Mare de Déu. Es representa anualment els dies 14 i 15 d'agost a la Basílica de Santa Maria i als carrers del centre històric de la ciutat d'Elx. Abans, el dia 13, se celebra la Nit de l'Albà, una immensa ofrena de focs artificials a la Verge, que convertix la mitjanit il·licitana en una lluminosa alba.

En 1632, el papa Urbà VIII va concedir al poble d'Elx el permís de continuar amb la representació de la seua *Festa*, malgrat les prohibicions del Concili de Trento sobre la celebració de representacions de caràcter festiu a l'interior dels temples. En 1931, el Misteri d'Elx va ser declarat Monument Nacional pel Govern d'Espanya. En 2001, la UNESCO el va reconèixer com a Obra Mestra del Patrimoni Oral i Immaterial de la Humanitat.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA
AÑO JUBILAR 2024/2025

La Vespra

En la vesprada del 14 d'agost té lloc el primer acte, la Vespra, que representa la mort de la Mare de Déu en companyia dels apòstols i la pujada de la seua ànima al cel. Hores més tard, en arribar la mitjanit, els il·licitans vetlen la seua Verge en la Nit de la Roà, recorrent els carrers del centre fins a arribar a la Basílica de Santa Maria, on jau adormida.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
de ELCHE

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

La Festa

El 15 d'agost té lloc el segon acte, la Festa. Al matí, la processó de l'enterrament de la Verge recorre els carrers històrics de la vila, acompanyada pel fervor del poble d'Elx i de tots aquells que han vingut d'altres llocs per a estar amb Maria en la seua dormició. Apòstols i jueus porten el seu cos jacent, mentre l'emoció continguda s'albira en totes les mirades.

A les sis de la vesprada se celebra l'assumpció i coronació de la Mare de Déu. Tot Elx contempla com, des del profund del sepulcre, és pujada per a ser coronada per la Santíssima Trinitat. L'alegria és desbordant i els aplaudiments i víctors inunden l'ambient. Són instants d'indescriptible bellesa sobrenatural. La Verge entra al cel i s'emporta amb ella l'amor i la devoció del seu poble.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

El dogma de l'Assumpció, un dogma de fe

“(...) para gozo y alegría de toda la Iglesia, con la autoridad de nuestro Señor Jesucristo, de los bienaventurados Apóstoles Pedro y Pablo y con la nuestra, pronunciamos, declaramos y definimos ser dogma divinamente revelado, que la Inmaculada Madre de Dios, siempre Virgen María, terminado el curso de su vida terrena fue asunta en cuerpo y alma a la gloria celestial.”

(Proclamació del Dogma de l'Assumpció per Pius XII,
1 de novembre de 1950)

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

El dogma de l'Assumpció, un dogma de fe

Per a l'Església catòlica, un dogma és una veritat absoluta que constituïx la base de la doctrina, una veritat que ha de ser creguda per a formar part de l'Església.

Encara que el dogma de l'Assumpció va ser proclamat en 1950, la creença en l'Assumpció de Maria als cels ja era present en la tradició oral des dels primers segles del cristianisme. Així ho testimonien els evangelis apòcrifs assumpcionistes atribuïts a Joan el Teòleg (s. IV) i a Joan, arquebisbe de Tessalònica (s. VII).

El poble il·licità ja celebrava l'Assumpció de Maria amb el Misteri d'Elx des de feia més de 500 anys, la qual cosa convertix esta tradició en una expressió única de fe i cultura popular.

Com a commemoració perpètua de la proclamació del dogma, a més de les representacions d'agost, Elx celebra una representació extraordinària de la Festa cada 1 de novembre en els anys parells, i de manera excepcional en el 2025 amb motiu del seu 75é aniversari.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO EN LA TIERRA

AÑO JUBILAR 2024/2025

Un any de goig

Elx està de celebració perquè la dona a la qual ha vist al llarg dels segles despertar del seu trànsit, pujar als cels i ser coronada com a reina de tot, ara és reconeguda pel món sencer. La mateixa que, cada agost, ha acollit al seu cor les nostres pre-gàries, alegries i tristeses, hui és celebrada per tota la terra.

Per això, amb motiu del 75é aniversari de la proclamació del dogma de l'Assumpció, la Santa Seu ha concedit a Elx la celebració d'un Any Jubilar, el centre del qual és la Basílica de Santa Maria. Este va començar l'1 de novembre de 2024 i es clausurarà l'1 de novembre de 2025.

A més, l'Ajuntament d'Elx, per acord del Ple del 29 de juliol de 2024, va declarar 2025 com a Any Temàtic de l'Assumpció de Maria.

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
— de ELCHE —

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA
AÑO JUBILAR 2024/2025

Elx Història Mil·lenària

1. Basílica de Santa Maria a trenc d'alba
2. Torre de la Calaforra
3. Palmera Imperial
4. Casa neonassarita
5. Parc municipal
6. Columnes i bigues de troncs de palmeres
7. Torre dels Vaillos
8. Garitó del palau d'Altamira
9. Séquia a l'hort dels Pontos
10. Palau d'Altamira
11. Plaça Major del Raval
12. Finca Sant Ramón
13. Plaça del Gall
14. Claustre de la Mercé
15. Casa de Ferrández
16. Pont de la Generalitat i aqüeducte de Regs de Llevant

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
de ELCHE

ELCHE, EL CIELO
EN LA TIERRA
AÑO JUBILAR 2024/2025

Festa Tradició Cultura

1. Pas de la *burreta* en la processó del Diumenge de Rams
2. Batalla de les Flors
3. Trenat de palma blanca
4. Diumenge de Rams
5. Festes de Sant Joan al barri del Raval
6. Abanderada de l'AFMYC d'Elx
7. Arròs amb crosta
8. Nit de la Roà
9. Processó de Sant Cripí, patró dels sabaters
10. Nit de l'Albà
11. Processó de les Al·leluies

Excelentísimo
AYUNTAMIENTO
de ELCHE

A través del temps

1. Basílica de Santa María
2. Hort de Baix
3. Hort de Vizcarra
4. Arreplegada de dàtils
5. Séquia Major i Molí del Real
6. Vista de l'església de Sant Joan
7. Palau d'Altamira
8. Pont de Canalejas
9. Aqüeducte de Regs de Llevant
10. Vista del Palau d'Altamira des de l'hort de Baix
11. Basílica de Santa María
12. Reparació de la cúpula de la basílica
13. Pont de Santa Teresa
14. Pont de Santa Teresa vist des del Ilit
15. Palmera Imperial
16. Vista des del passeig de Francos Rodríguez
17. Séquia Major al seu pas per la torre de Ressemblanc
18. Cartell de la Vespra, Pere Ibarra 1928
19. Cartell de la Festa, Pere Ibarra 1928
20. Consueta del Misteri d'Elx de 1709
21. Cartell de les festes d'agost de 1950
22. Cartell de les festes d'agost de 1944
23. Revista amb les primeres fotografies del Misteri d'Elx, Herbert Vivian 1899